

4. Ясперс К. Истоки истории и её цель / Ясперс К. Смысл и назначение истории. – М., 1994. – С. 242-243.
5. Библер В. От наукоучения – к логике культуры: Два философских введения в двадцать первый век / В.С. Библер. – М.: Политиздат, 1991. – 413с.

Иванова Н. В.

**ФИЛОСОФСКО-ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ВЗГЛЯДЫ Ф. ФРЕБЕЛЯ В КОНТЕКСТЕ
ИННОВАЦИОННЫХ ПОДХОДОВ СОВРЕМЕННОСТИ**

Статья раскрывает философско-образовательные взгляды Фридриха Фребеля в контексте становления отечественной неоклассической образовательной парадигмы. Рассмотрены философско-антропологические подходы к воспитанию ребенка дошкольного возраста в свете концепции целостности и в контексте создания сферы разума как единства науки, культуры и образования.

Ключевые слова: дошкольное образование, неоклассическая парадигма, философское мышление, холизм, "трисолнечное единство".

Ivanova N.V.

**PHILOSOPHICAL AND EDUCATIONAL VIEW OF F. FROEBEL IN THE CONTEXT OF
MODERN INNOVATIVE APPROACHES**

The article reveals the philosophical and educational views of Friedrich Froebel in the context of the formation of the national educational neoclassical paradigm. We consider the philosophical and anthropological approaches to the education of the child of preschool age in the light of the concept of integrity and in the context of the creation of spheres of the mind as a unity of science, culture and education.

Key words: pre-school education, neoclassical paradigm, philosophical thinking, holism, "trisolarunity".

УДК 378.147

Матвієнко С.П.

**ПРОБЛЕМА СПОНУКАННЯ СТУДЕНТІВ ДО АКТИВНОГО УЧІННЯ ЯК
РОЛЬОВА ФУНКЦІЯ ВИКЛАДАЧА**

У статті розглядаються спільні й відмінні риси понять "спонукання" та "мотивація", а також висвітлено співвідношення мотивів студентів та методи формування внутрішніх стимулів до активного учіння.

Ключові слова: мотивація, спонукання, мотиваційна сфера, мотиваційно-орієнтований компонент, інформатизація освітнього простору.

Соціальне замовлення, яке висуває сучасне суспільство вищій школі у підготовці фахівця, знаходить прояв у потребі формування усвідомлених власних мотивів особистості, якими вона здатна буде керуватися у визначенні освітніх цілей своєї діяльності та формуванні внутрішньої мотивації до майбутньої сфери професійної діяльності.

Інформатизація та комп'ютеризація усіх сфер людської діяльності ХХІ століття вимагають від підростаючого покоління вміння розумно орієнтуватися у швидкоплинному потоці інформації та ефективно здобути нові знання. Тому пріоритетним завданням усіх вищих закладів є активізація студентів у системі організованого навчання як суб'єктів учіння та збереження належної результативності останнього. У зв'язку з цим багато психологів звертаються до питання психологічних чинників ефективності навчальної діяльності студентів, зокрема до проблеми мотиваційного спричинення результативності навчання [1, с.12].

На сучасному етапі розвитку освіти значно зменшується можливість прямої взаємодії викладача та студента оскільки збільшується використання інформаційно-комунікаційних педагогічних технологій для вирішення освітніх завдань під керівництвом викладача.

Тому пошук та обґрунтування шляхів формування спонукання студентів до активного учіння засобами інформаційно-комунікаційних педагогічних технологій розглядається в якості складного інноваційного завдання роботи вищої школи.

Мотивація до активного учіння є одним із пріоритетних завдань сучасного викладача для формування внутрішніх спонукань до навчально-пізнавальної діяльності майбутніх фахівців. Психологічні основи досліджуваної проблеми розкриті у працях Л.С.Виготського, В.В.Давидова, О.М.Леонтьєва, І.В.Мечинської, С.Л.Рубінштейна. Удосконаленню навчального процесу в загальноосвітній і вищій школах присвячені дослідження А.М.Алексюка, С.А.Архангельського, Ю.К.Бабанського, Л.І.Божович, І.А.Зязюна, Л.Г.Коваль, Н.Г.Ничкало, З.А.Решетової, В.А.Семиченко, Н.Ф.Тализіної.

Завданням нашої статті є порівняльний аналіз та розкриття спільних й відмінних рис понять "спонукання" та "мотивація", а також визначення методів спонукання до активного учіння, які слугують формуванню внутрішніх мотивів студентів.

Студент, який розраховує на активне ділове життя після закінчення університету, повинен ще в стінах навчального закладу навчитись прийомам самостійного опанування знаннями, а також усвідомити, що лише він несе відповідальність за рівень своєї освіченості. Адже успішний фахівець – це людина, яка вміє самостійно обирати шляхи і засоби у вирішенні поставлених завдань, має широку теоретичну і практичну підготовку, високу професійну культуру і ерудицію. Отже, проблема формування умінь самостійного учіння студентів обумовлена необхідністю розвитку здатності особистості самовизначатися в нових умовах, самостійно реалізовувати себе в педагогічній діяльності та здобути стійкі внутрішні мотиви до майбутньої професійної сфери.

Досліджуючи проблему спонукання студентів до активного учіння як рольової функції викладача перед нами першочергово було поставлено завдання з'ясувати спорідненість понять "мотивація" та "спонукання".

Розглянувши категоріальний апарат проблеми нами було з'ясовано, що поняття "спонукання" та "мотивація" тотожні, але мають свої специфічні особливості. Мотивація – це система спонукань, які зумовлюють активність організму і визначають її спрямованість [3, с.5]. Мотивація до активного учіння може бути як зовнішньою так і внутрішньою (рис. 1.). Спонукання ж – це варіант позитивної мотивації, внутрішній потяг людини; стимул, який примушує особистість здійснювати які-небудь дії, вчинки [2, с.43].

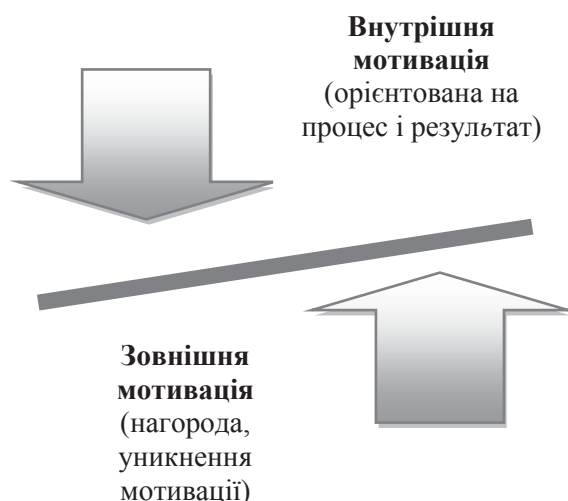

Рис. 1. Види мотивації

Зовнішня мотивація заснована на заохоченнях, покараннях та інших видах стимуляції, які або спрямовують, або гальмують поведінку людини. У разі зовнішньої мотивації чинники, що регулюють поведінку, не залежать від внутрішнього "я" особистості.

Мотивація є більш широким поняттям ніж спонукання. Поняття "мотивація" в психології використовують в двох значеннях:

- як систему факторів, що обумовлюють поведінку (цілі, інтереси, потреби, мотиви, наміри);

- як характеристику процесу, що підтримує поведінкову активність [4, с. 259].

Спонукання ж - відчуття позиву. Спонукання - це сила, що штовхає нас щось робити, але залишає нам можливість вільного вибору. Спонукання може бути ситуативним і особистісним (рис. 2.). СENS ситуативного спонукання: те, що робиться, буде оцінено іншими. СENS особистісного спонукання: те що робиться потрібно самій людині.

Рис. 2. Види спонукання

Перед викладачами вищих навчальних закладів постає важливе завдання сформувати у свого вихованця внутрішню мотивацію (спонукання) до активного учіння в інформаційно-комунікаційному педагогічному просторі. Допомогти студентам усвідомити значущість своїх знань та здібностей в майбутній професійній діяльності, що в свою чергу допоможе кар'єрному зростанню в майбутньому та задоволенню власних і суспільних інтересів.

Підготовка студентів до теоретичної і практичної діяльності не можлива без усвідомлення власних мотивів, що складаються в процесі навчання, та подальшого визначення нових освітніх цілей своєї діяльності. Тому вдосконалення уміння будувати свою діяльність цілеспрямовано, відповідно до своїх мотивів набуває першочергового значення. Через те, що розвиток цих двох елементів є взаємообумовленим, то їх систему назовемо "мотиваційно-орієнтовною" компонентом. Навчальна мотивація, яка звісно, впливає на ставлення до навчання і визначає оптимальний плин процесу адаптації студентів, вона

включає оцінку студентами різних аспектів навчального процесу з точки зору їхніх індивідуальних потреб і мотивів, які відповідають на запитання, заради чого здійснюється та чи інша діяльність. Ось чому задоволення власних потреб, інтересів, різних мотивів учіння забезпечує включення студентів у процес активного навчання, підтримує активність протягом усіх етапів навчання.

"Живильні сили для всього дерева учіння йдуть насамперед від почуттів маленького школяра, від того як його зустрічає школа і перший учитель", - наголошує О. Я. Савченко [3, с.45]. Тому розвиток правильної мотиваційної спрямованості має супроводжуватися і впливом на емоційне ставлення школярів та студентів до навчання.

Для того, щоб сформулювати мотиви навчальної діяльності, використовується весь арсенал методів організації і управління навчальної діяльності.

Кожний з методів організації навчальної діяльності володіє не тільки інформативно-навчальним, але і мотиваційним впливом. У цьому сенсі можна говорити про стимулююче-мотиваційну функцію будь-якого методу навчання. Функція стимулювання в цьому випадку немов би виходить на перший план, сприяючи здійсненню освітньої функції всіх інших методів.

Історично склалося, що всі методи стимулювання активного учіння можна поділити на дві великі групи: традиційні та інноваційні (рис. 3.).

Рис. 3. Методи стимулювання активного учіння

Застосування всього арсеналу методів стимулювання активного учіння дає змогу педагогу виховати студента, який буде керуватися внутрішніми мотивами в своїй навчальній діяльності для досягнення освітніх цілей.

Дослідження методів стимулювання активного учіння дало нам змогу визначити, на прикладі факультету дошкільної та початкової освіти Херсонського державного університету, якими ж мотивами керуються студенти при виборі педагогічної професії та які мотиви переважають в їх навчальній діяльності.

Ми визначили, що навчальна мотивація студентів характеризується різноманітними мотивами до активного учіння (комунікативними, мотивами уникнення невдач, мотивами престижу, професійними мотивами, навчально-пізнавальними мотивами та соціальними мотивами). Для визначення мотивів до активного учіння студентів ФДПО було використано опитувальник, завдяки якому визначено середній коефіцієнт мотивів, якими керуються студенти в своїй навчальній діяльності. В результаті чого нами було прослідковано

тенденцію переважання професійних мотивів над навчально-пізнавальними. Тобто якщо на 2 курсі найвищого показника досягають навчально-пізнавальні мотиви, то на 5 – це вже професійні мотиви (рис. 4.).

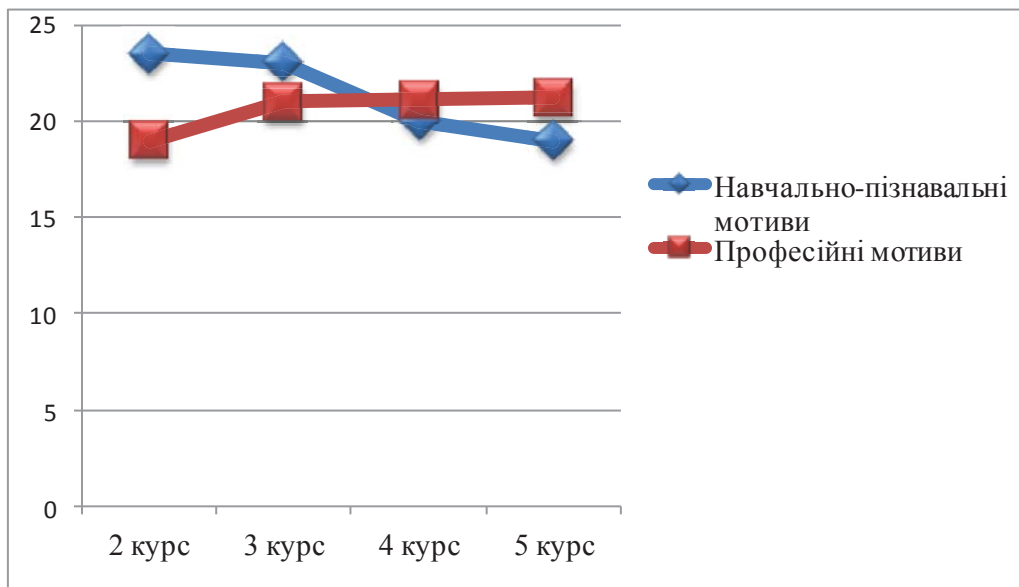

Рис. 4. Покурсовий середній коефіцієнт співвідношення мотивів до активного учіння студентів ФДПО

Таких результатів нами було досягнуто цілком логічно, адже з кожним роком навчання студенти більш ясно усвідомлюють значущість набуття знань для своєї професійної діяльності, вбачають себе майбутніми фахівцями і прагнуть отримати знання з області своєї майбутньої професії та влаштуватися на престижне місце роботи для задоволення своїх професійних потреб шляхом трудової діяльності.

Проблема формування спонукання навчання лежить на стику навчання і виховання, є найважливішим аспектом сучасного навчання. Це означає, що тут в поле уваги педагога входить не тільки здійснюване студентом учіння, але і те, що відбувається в ході учіння розвиток особистості. Формування спонукання – це виховання у студентів ідеалів, світоглядних цінностей, прийнятих у нашому суспільстві, в поєднанні з активною поведінкою студента, що означає взаємозв'язок усвідомлюваних і реально діючих мотивів, єдність слова і справи, активну життєву позицію студента.

Наслідком стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій є необхідність удосконалення системи освіти, де саме і починається формування загальнокультурних, психологічних, соціальних та професійних передумов розвитку інформаційного суспільства.

Одним із найважливіших напрямів концепції модернізації освіти України є підготовка педагогічних кадрів нового покоління й формування принципово нової культури педагогічної праці, підготовка спеціалістів, які володіють високою кваліфікацією та необхідними компетентностями, готові та здатні застосовувати інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності. Підготовка педагогічних кадрів, які б були внутрішньо вмотивовані до своєї професійної діяльності та глибоко усвідомлювали значущість своєї професії для розвитку суспільства в цілому.

Як не важко про це говорити, але нами було визначено, що великий відсоток студентів керуються зовнішньою мотивацією лише для приборкання своїх матеріальних та фізичних потреб. Для багатьох студентів, у швидкоплинному потоці інформації, втрачається роль викладача як основного джерела знань. Тому ми вважаємо його головним завданням є

спонування студентів до активного учіння, завдяки застосуванню різноманітних методів спонування як традиційних, так й інноваційних.

Отже, проблема спонування студентів до активного учіння посідає важливого місця в сучасних умовах інформатизації та комп'ютеризації усіх сфер суспільства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бех І. Особистісно зорієнтоване виховання: шляхи реалізації / І.Бех // Рідна школа. – 2000. – №1. – С. 10-13.
2. Давлетчіна С.Б. Словник з конфліктології [Текст] / С. Б. Давлетчіна. – Улан-уде: ВСГТУ, 2005. - 100с.
3. Савченко Н.А. Использование мультимедиа-технологий в общем среднем образовании [Электронный ресурс] / Н. А. Савченко, 1985. – 98с. - Режим доступа: Humanities.edu.ru.
4. Немов Р. С. Психология [Текст]: учеб. для студентов высш. пед. учеб. заведений в 3 кн. – Кн. 2. Психология образования / Р. С. Немов. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1995. – 496с.

Матвиенко С.П.

ПРОБЛЕМА ПОБУЖДЕНИЯ СТУДЕНТОВ К АКТИВНОМУ УЧЕНИЮ КАК РОЛЕВАЯ ФУНКЦИЯ ПЕДАГОГА

В статье рассматриваются общие и отличительные черты понятий "побуждение" и "мотивация", а также освещены соотношение мотивов студентов и методы формирования внутренних стимулов к активному учения.

Ключевые слова: мотивация, побуждение, мотивационная сфера, мотивационно-ориентированный компонент, информатизация образовательного пространства.

Matvienko S.P.

PROBLEMME MOTIVES STUDENTS TO ACTIVELY TEACHING AS TEACHER RORLEVOY FUNCTIONS

The article deals with common and different features of the concepts of "prompting" and "motivation", and highlights the value of motives and methods of forming internal incentives for active learning.

Key words: motivation, prompting, motivation idea, motivatsiyno-orientatsiyny component, informatization of educational space.

УДК 372

Полевікова О.Б.

ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНОСТІ МОВНОЇ ОСВІТИ ДІТЕЙ: ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ

У статті висвітлено специфіку забезпечення наступності мовної освіти дітей в історичному контексті; простежено еволюцію цілепокладання навчання дітей рідної мови в лінгводидактиці України; з'ясовано особливості термінологічного поля дослідження; окреслено проблемні моменти, що спонукають до подальших розвідок у царині лінгводидактичної науки.

Ключові слова: лінгводидактика, мовна освіта дітей, наступність у забезпеченні компетентнісного підходу.

Принципово нова ситуація початку другого десятиліття ХХІ століття – перехід двох перших ланок освіти на нові державні стандарти та програми, поява проміжної ланки між дошкільною та початковою освітою – актуалізує пошуки науковців щодо ефективної реалізації визначених мети і завдань мовної освіти дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку.